

ได้...บทเรียนอะไร...บ้าง...?

การขับเคลื่อนงานและกิจกรรม

ภาคประชาสังคมในพื้นที่ 3

จังหวัดชายแดนใต้

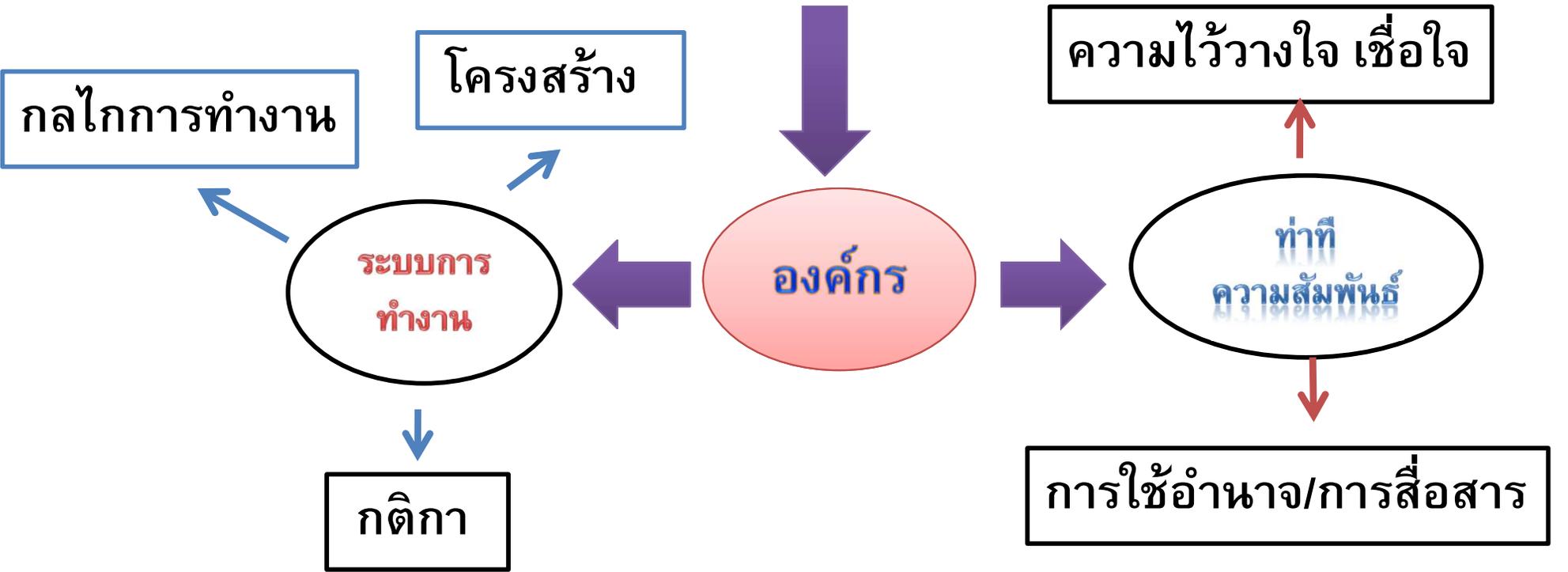
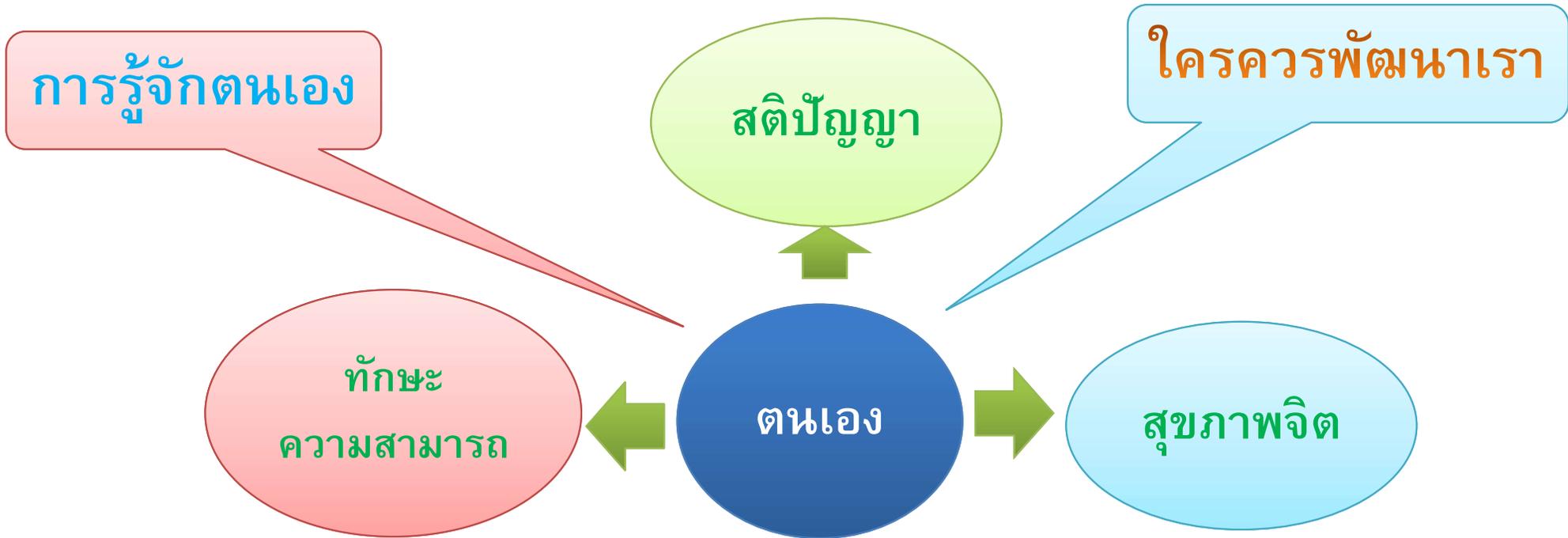
ซาคารียา บิณยูชูฟ (ครูยา)

การศึกษา ปริญญาโท มอ.หาดใหญ่

- คณะอำนวยการขับเคลื่อนการพูดคุยสันติสุขระดับพื้นที่จังหวัดนราธิวาส (คพท.จว.นธ)
- ประธานคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาชุมชนเป็นสุข www.mps-yamsi.net
- ประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดนราธิวาส
- รองประธานคณะกรรมการสวัสดิการสังคมจังหวัดนราธิวาส (กสจ.)
- คณะกรรมการรับรองมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรภาคเอกชนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์และรับรององค์กรภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนจังหวัดนราธิวาส

การเปลี่ยนแปลงยุคสมัยในวิถีชุมชน

ฟิ่งใคร	คิดอย่างไร	อยู่อย่างไร
<p>ธรรมชาติ, ฤดูกาล</p>	<p>ภูมิปัญญา ความรู้ที่ถ่ายทอด จากบรรพบุรุษ จากรุ่นสู่รุ่น</p>	<p>ฟิ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมตตา กรุณา มีไมตรี ไม่มี ความขัดแย้ง</p>
<p>รัฐ กระจายอำนาจ อบต. ทต. (การกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่ง มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542.) รัฐธรรมนูญ 2540</p>	<p>สั่งการ - วิทยาศาสตร์ - ทุนนิยม - บริโภคนิยม - อำนาจนิยม</p>	<p>แข่งขันอย่างรุนแรง ตัวใครตัวมัน เห็นคู่ต่อสู้เป็นศัตรู ไม่คำนึงถึงคุณธรรม สังคมแบ่งฝ่ายแบ่งพวก</p>
<p>ฟิ่งตนเอง (Berdikari)</p>	<p>เรียนรู้ ค้นหา พัฒนาศักยภาพของตนเอง ตลอดเวลา ให้ทันกับ สถานการณ์</p>	<p>ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดการองค์กร สร้างเครือข่าย ขบวนการประชาชน</p>

อกหัก

ตัวอย่างวิธีคิดค้นหาความจริง 4 ข้อ

ซึมเศร้า

พูดเรื่องเดิมๆในแง่ลบ

อยากตาย

สภาพปัญหา

คนรักปันใจให้คนอื่น

หาสาเหตุไม่เจอ หาทางออก

ลงโทษตัวเองเพราะรู้สึกไร้ค่า

สาเหตุ

หาแฟนใหม่

หาที่ปรึกษา,รักด้วยสมอง

อยากอยู่คนเดียวหากิจกรรมทำ

ทางออก

ปรับปรุงภาพ
ลักษณะตัวเอง
สร้างเสน่ห์

เปลี่ยนวิธีคิด
ใคร่ครวญตัวเอง
มีสติกำกับ

เล่นกีฬา เทียว ฟังเพลง คุรอ่าน

วิธีการ

ปรากฏการณ์การพัฒนา (พัฒนาเพื่อลดเงื่อนไขความขัดแย้ง)

ชุมชนมีการพัฒนา มีร่องรอย มีความก้าวหน้า เจริญเติบโต มีความยั่งยืน และมีการขยายผล

บางชุมชนมีการพัฒนาเป็นเรื่องเป็นราว เป็นงานเป็นการให้ความร่วมมือแต่ไม่เกิดงานให้เห็นผล

บางชุมชนมีการพัฒนา ล้มเหลว ท่วมท่าให้หรือไม่เกิดประโยชน์

สะท้อนปรากฏการณ์พัฒนาในชุมชน

ปัญหาสังคมในชุมชน เช่น ยาเสพติด ระบาด มีอบายมุขในชุมชน แบ่งพรรคแบ่งพวก ขาดการร่วมมือ

ความเอาใจใส่ของผู้นำ
อย่างเป็นระบบ

มองปัญหาไม่ทั่วถึง/ไม่คม/ไม่ละเอียด/ไม่รอบคอบ

โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่มักจะพบมี 3 ระดับ

1. **ทำแล้วเกิด** หมายถึง มีความยั่งยืน ขยายผล สืบทอด เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนไปยังชุมชนอื่นๆ พัฒนาเป็นอาชีพ เลี้ยงตัวเอง ครอบครัวและสังคม (ลดเงื่อนไขความขัดแย้ง)
2. **ทำแล้วมี** หมายถึง มีกิจกรรมแต่ไม่ยั่งยืน ไม่มีการสืบสานต่อ ไม่มีการขยายผล สุดท้ายล้ม ที่เห็นเป็นผลงาน ทิ้งซากวัสดุ เป็นอนุสาวรีย์ให้เห็นกัน ปล่อยปละละเลย ไม่มีผู้ดูแล
3. **ทำแล้วล้ม** หมายถึง เริ่มคิดก็ล้ม เพราะมีความขัดแย้งในตัวเอง ไม่มีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเป็นระบบ ทำแต่เฉพาะกลุ่ม (สร้างเงื่อนไขเพิ่มความขัดแย้ง)

เสียงสะท้อน
จากชุมชน

การสร้างศรัทธา (เชื่อใจ เชื่อถือ วางใจ)

- บุคคล/ทีมงาน
- องค์กร/เครือข่าย
- กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ/กลุ่มเป้าหมาย

การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาอาชีพ

- พัฒนาทักษะ
 - พัฒนาสติปัญญา
 - พัฒนาสุขภาพจิต
 - ตามบริบทของพื้นที่
- การสร้างรายได้และเพิ่มรายได้

การสร้างความปลอดภัยชุมชน

- การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- แลกเปลี่ยนความรู้ รู้เท่าทัน

ที่	ชื่อกระทรวง	ที่	ชื่อกระทรวง
1.	สำนักนายกรัฐมนตรี (เครื่องมือ)	11.	พลังงาน (ปัจจัยที่ 5)
2.	กลาโหม (ทหาร บก เรือ อากาศ)	12.	พาณิชย์ (การหาเงินเข้าประเทศ)
3.	การคลัง (การเงิน)	13.	มหาดไทย (สังคมฐานราก)
4.	ต่างประเทศ (รอบโลก)	14.	ยุติธรรม (ความเป็นธรรม)
5.	การท่องเที่ยวและกีฬา (การละเล่น)	15.	แรงงาน (การมีงานทำ มีรายได้)
6.	การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เกื้อหนุนคน)	16.	วัฒนธรรม (ประเพณี)
7.	เกษตรและสหกรณ์ (พืช สัตว์น้ำ สัตว์บก)	17.	อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (วิจัย)
8.	คมนาคม (ถนนหนทาง)	18.	ศึกษาธิการ (การเรียน)
9.	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เปลี่ยนแปลง บรรยากาศ)	19.	สาธารณสุข (สุขภาพ)
10.	ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (การสื่อสารยุคใหม่)	20.	อุตสาหกรรม (การผลิต)

กระทรวงใด.....ที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

..ความหวังของเรา..วิสัยทัศน์... VISOIN...

1.ผู้นำไฟ่หารู้

ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี

2.ชุมชนรับรู้ถ่วงหน้า

ผ่านสื่อต่าง ๆ

3.กระจายรายได้สู่ชุมชน

แหล่งเรียนรู้

4.การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

นำความสุข
ทั้งในโลกนี้และ
ปรโลก(อาคิ
เราะฮฺ)

ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

ขั้นตอนที่ 1

ตะอรุฟ ” ซึ่งแปลว่า “ การรู้จักซึ่งกันและกัน ” ไม่ใช่เป็นการรู้จักฝ่ายเดียว คนข้างบนต้องไปรู้จักคนข้างล่าง คนข้างล่างต้องรู้จักคนข้างบนนั่นคือ “ การเข้าถึง ”

ขั้นตอนที่ 2

ตะฟาฮุม คือ “ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ” ไม่ใช่ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเข้าใจแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งต้องทำความเข้าใจในอีกฝ่ายด้วย นั่นคือ “ ความเข้าใจ ”

ขั้นตอนที่ 3

ตะอวูน คือ “ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ” ซึ่งเป้าหมายของมันคือ “ การพัฒนา ” หลักอิสลามพูดชัดเจน “ ท่านจงช่วยเหลือในความดีและความยำเกรงต่อพระเจ้า และอย่าช่วยเหลือบนสิ่งที่เป็นบาปและสิ่งที่สร้างศัตรู ”

องค์ประกอบที่สำคัญของมนุษย์

ร่างกาย

การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุบัติเหตุ

จิตใจ

จิตใจที่เป็นสุข ปรับตัวได้เมื่อ
เผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลง

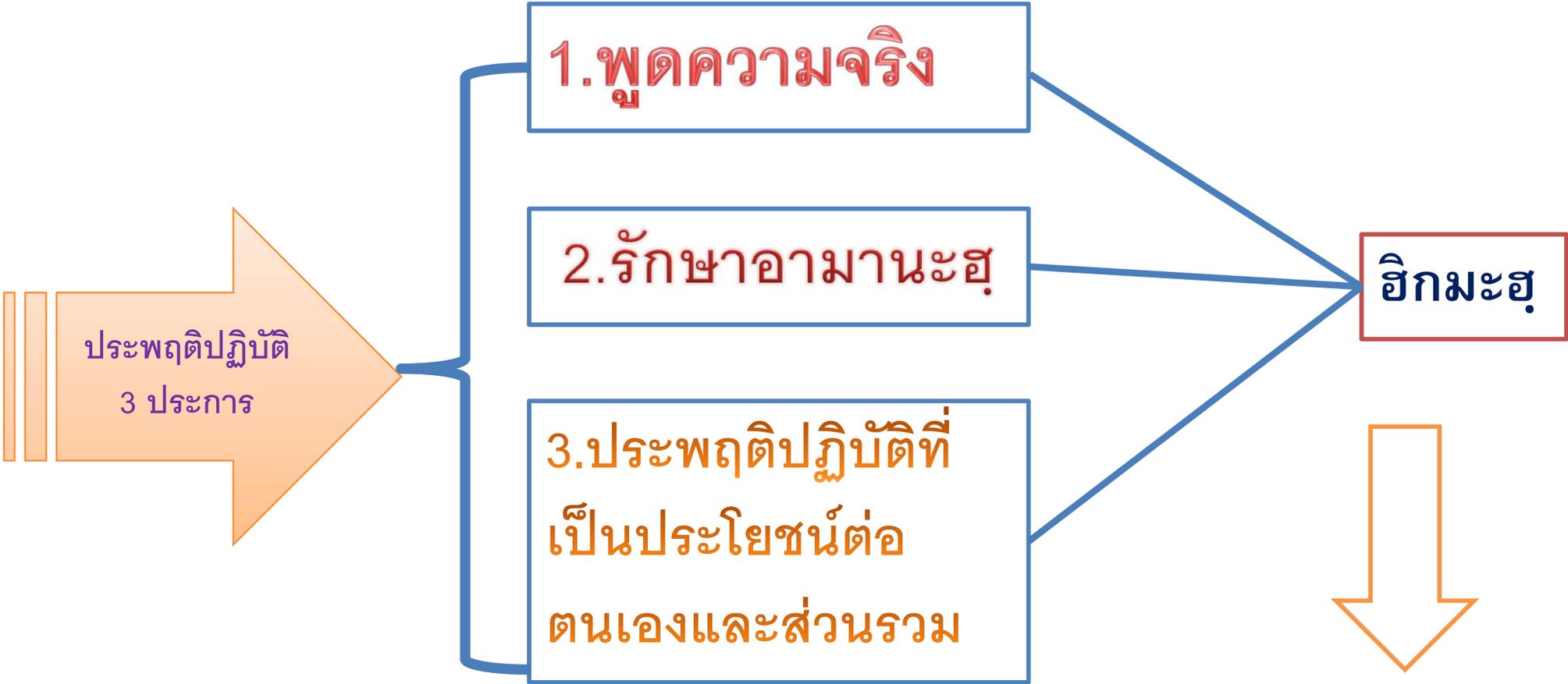
สติปัญญา

การรอบรู้ รู้เท่าทันสรรพสิ่ง
มีเมตตา กรุณา มีสติ มีสมาธิ

สังคม

การอยู่ร่วมกันด้วยดี ในครอบครัว ชุมชน สถานที่ทำงาน
คนในชุมชน รวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดี
มีความเสมอภาคและมีสันติภาพ

การที่จะได้รับฮิกมะฮฺจากอัลลอฮฺ

ฮิกมะฮฺ หมายถึง เหตุผลทางปัญญา วิทยปัญญา

ปัญหาารากเหง้าที่มีการ

กล่าวถึงของกลุ่มบุคคลเห็นต่าง

ร่วมกันพัฒนาชุมชนเพื่อลดเงื่อนไข

ความขัดแย้ง

1.ความสำคัญของปัญหา

1786 – ปาทานีพ่ายแพ้ (2329)
1909-สนธิสัญญา anglo-siam (2452)
ฯลฯ

สาเหตุก่อ
ตัวขบวนการ
ต่อต้านรัฐ

1.ประวัติศาสตร์

2.การปราบปรามคนคิดต่าง

3.นโยบายรัฐในอดีต

4.ความไม่เป็นธรรมในสังคม

5.เกิดเหตุการณ์สำคัญๆ

ก่อกำเนิด
ขบวนการ
ต่อต้านรัฐมี
หลาย
องค์กร

1984-1905 (2448) KMM.
1948 (2491) GAMPAR+GRP
1959 (2502) BNPP.
1963 (2506) BRN.
1968 (2511) PULO.
- GMP.

1940- การต่อสู้ ะยีสุหลง (2483)
1945- สงครามโลก 2 ยุติ (2488)
1949- เหตุการณ์ดูซงยอ (2492)
1976- เหตุการณ์สะพานกอตอ (2519)
2004-เหตุการณ์ตากใบ (2547)
ฯลฯ

6.หลบหนีลี้ภัย

ปลุกหรือสร้าง Semangat jihad (juwea)
- อาศัยเรื่องราวประวัติศาสตร์ ศาสนา เชื้อชาติ
ดินแดน และมนุษยธรรม

สร้างกองกำลังติดอาวุธ

ประเด็นสำคัญ

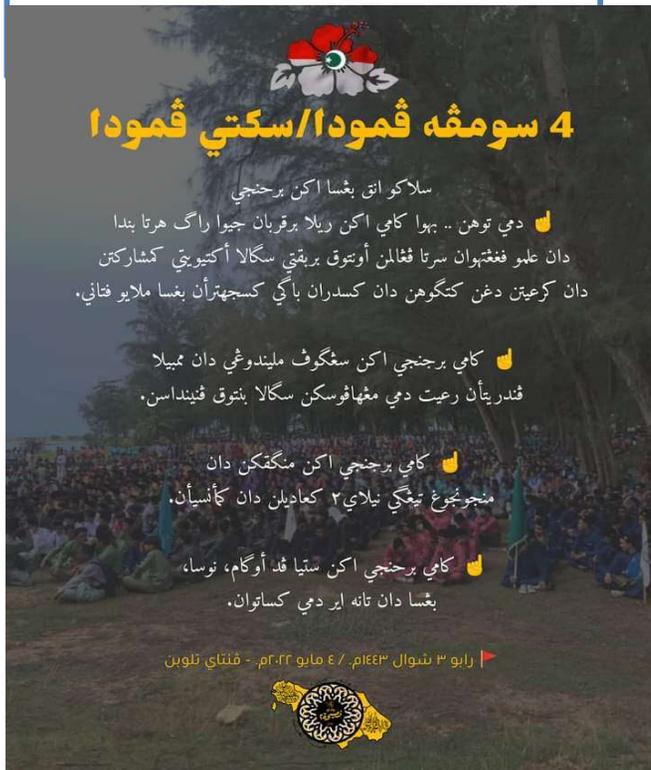
ประวัติศาสตร์ ศาสนา เชื้อชาติ ยังมีความสำคัญเป็นรากเหง้าปัญหาที่หลายฝ่ายยอมรับ ตัวอย่าง เช่นการวิเคราะห์โดย กอ.รมน. ที่ว่า

“ การต่อสู้ปลดแอกปัตตานีเป็นการต่อสู้ที่ยืดเยื้อ เนื่องจากมีองค์ประกอบที่ถาวร ... **ประวัติศาสตร์ ศาสนา เชื้อชาติ มาตุภูมิ** トラバใดที่องค์ประกอบเหล่านี้ยังคงอยู่ トラバนั้นการต่อสู้ในรูปแบบนี้จะดำเนินต่อไป ”

มีความรู้สึกไม่ดี
ต่อผู้ประกอบการ

รวมกลุ่มคน
คิดต่างก่อตัวขบวนการ

ติดต่อ
ต้านรัฐ

MERDIKA
-ศาสนา
-เชื้อชาติ
-ดินแดน
-มนุษยธรรม

แสดง
ออก

-ปลุกจิตสำนึก
-สร้างความรุนแรง
เพื่อการตอบโต้
และเรียกร้อง

เหตุการณ์ 21 ปี ที่ผ่าน (2547-2568)

เกิดเหตุการณ์	22,968 ครั้ง
- เสียชีวิต	7,691 ราย
- บาดเจ็บ	14,423 ราย
- สูญหาย?.....
- หลบหนี / ลี้ภัย?.....
- อยู่ในเรือนจำ (2567)	49 ราย
- สุขภาพจิตและพิการ?.....

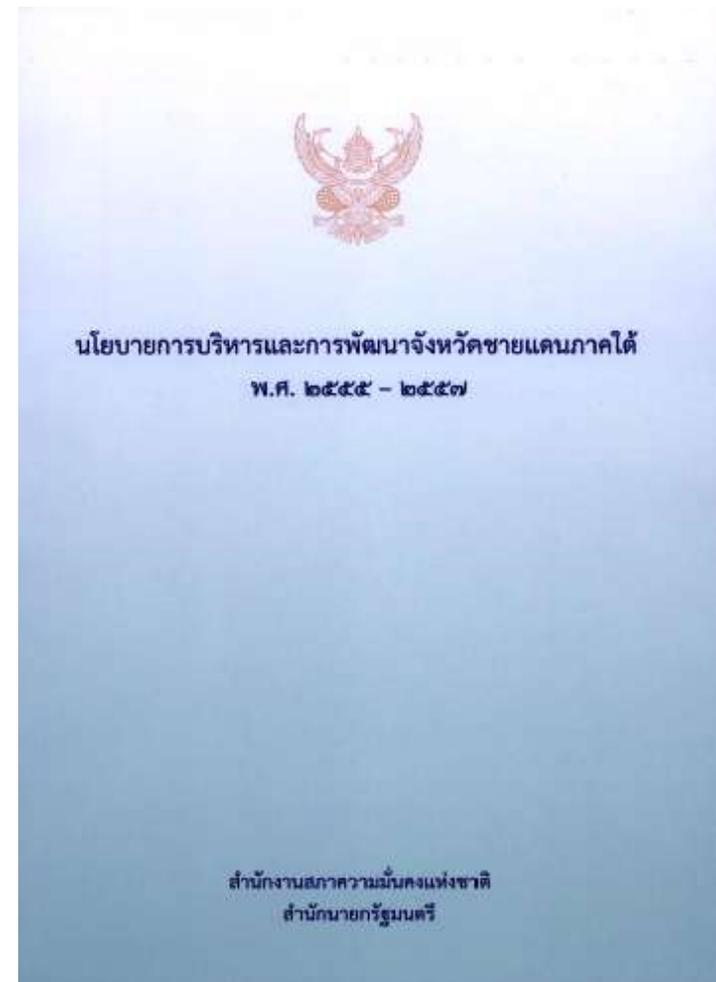
มีผู้ได้รับผลกระทบที่ตามมา

งบประมาณการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม

สูงถึง 513,280 ล้านบาท

ในระหว่างห้วงปี พ.ศ. 2547-2565

“วัตถุประสงค์ข้อที่ 8 เพื่อสร้างสถานะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ”

จับกระแส
ชายแดนใต้

คณะพูดคุย
ลงใต้หารือและสานต่อจับ

GENERAL CONSENSUS ON PEACE DIALOGUE PROCESS

The Government of Thailand has appointed the Secretary-General of the National Security Council (to be referred to as party A) to head the group supporting favourable environment creation for peace promotion in the Southern Border Provinces of Thailand.

We are willing to engage in peace dialogue with people who have different opinions and ideologies from the state (to be referred to as party B) as one of the stakeholders in solving the Southern Border Provinces problem under the framework of the Thai Constitution while Malaysia would act as facilitator. Safety measures shall be provided to all members of the Joint Working Group throughout the entire process.

Done and signed in Kuala Lumpur
On the 28th February 2013

For Party A

Paradorn Pattanababun

(Lt. Gen. Paradorn Pattanatabut)

For Party B

Ustaz Hassan Taib

(Ustaz Hassan Taib)

Witnessed By:

Datuk Mohamed Thajudeen bin Abdul Wahab

(Datuk Mohamed Thajudeen bin Abdul Wahab)
Secretary of the
National Security Council of Malaysia

SIGNING CEREMONY OF THE GENERAL CONSENSUS DOCUMENT TO LAUNCH A DIALOGUE PROCESS FOR PEACE IN THE BORDER PROVINCES OF SOUTHERN THAILAND

เอกสารฉันทามติทั่วไปว่าด้วย
กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ

ลงนาม 28 กุมภาพันธ์ 2556
ระหว่างเลขาธิการ สมช.

และ
ผู้แทนบีอาร์เอ็น

บทบาทภาคประชาสังคมกับ
การเขียนประวัติศาสตร์

สมานมิตร

การเป็นตัวแทน - บอกเล่า - ประจักษ์
พยาน - การรักษาความทรงจำเพื่อป้องกัน

บทบาทภาควิชาการกับการ
เขียนประวัติศาสตร์สมานมิตร

วิธีวิทยา - ความจริง - การวิพากษ์

ชาตินิยม

การผลิตซ้ำ
การกดขี่

การโฆษณาชวน
เชื่อ

กับดัก

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Institute of Human Rights and Peace Studies

FACULTY OF ISLAMIC SCIENCES
UNIVERSITY OF ISLAMIC STUDIES
AR-RANIRY

จะก้าวข้ามกับดัก
ประวัติศาสตร์บาด

แผลและความ
ขัดแย้งรุนแรงด้วย
พลังสมานฉันท์อย่าง
ไหวรู้เท่าทันได้อย่างไร

รัฐต้องยอมรับผิดว่ามีส่วนรู้เห็นในการใช้
ความรุนแรงและโศกนาฏกรรมในอดีต
ทั้งหมดให้ได้เสียก่อน

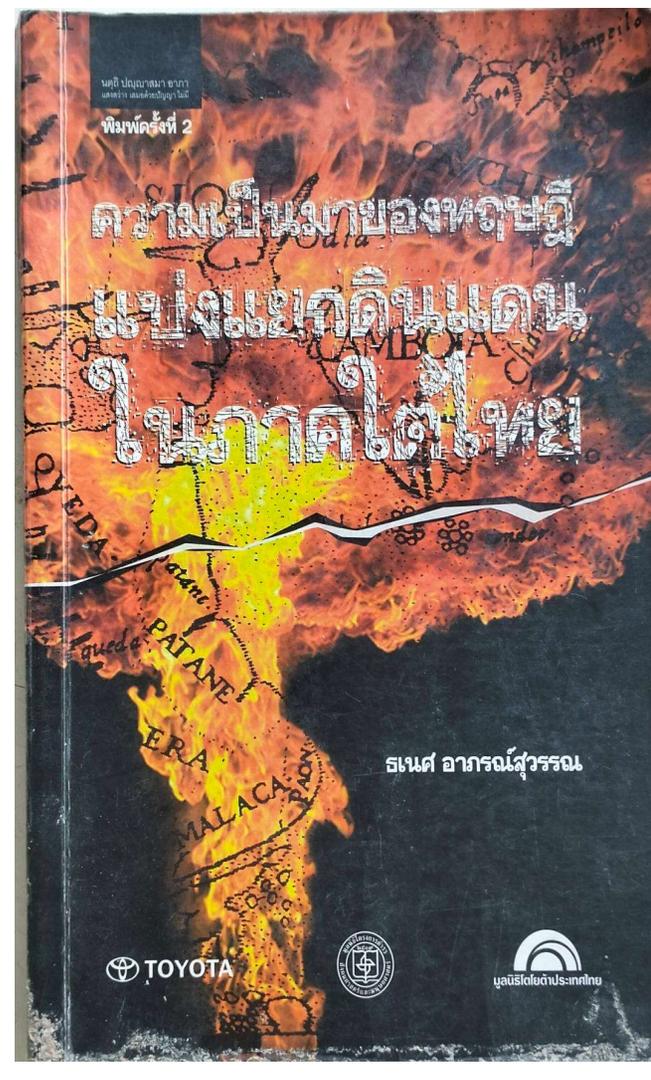
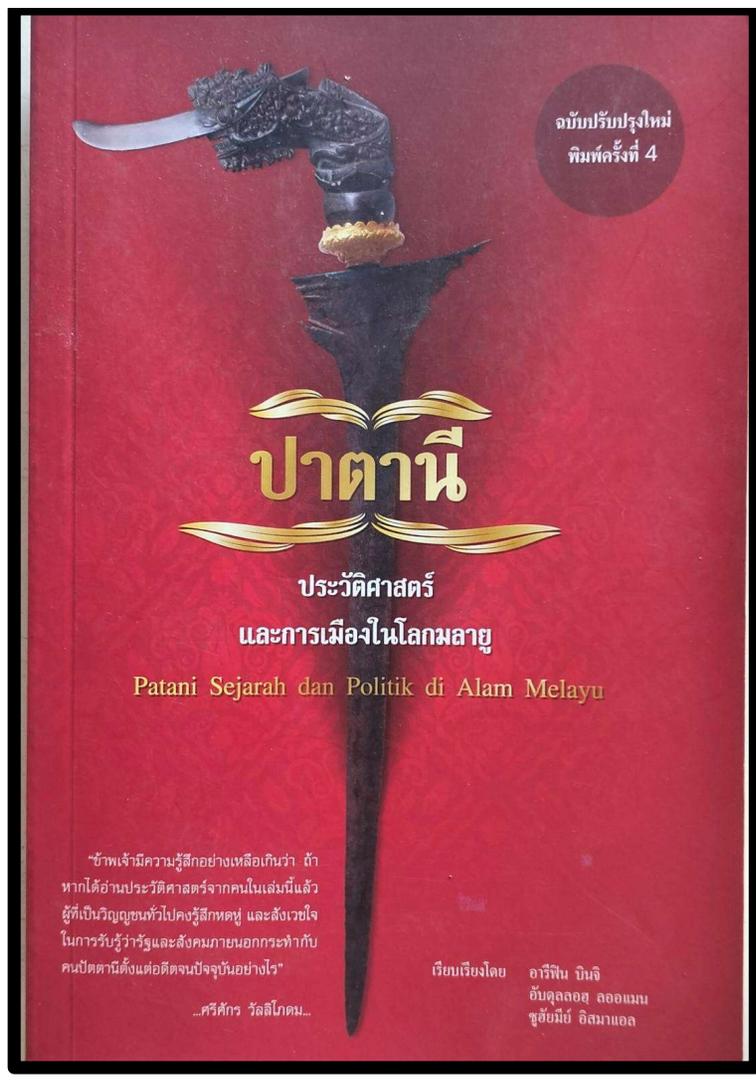
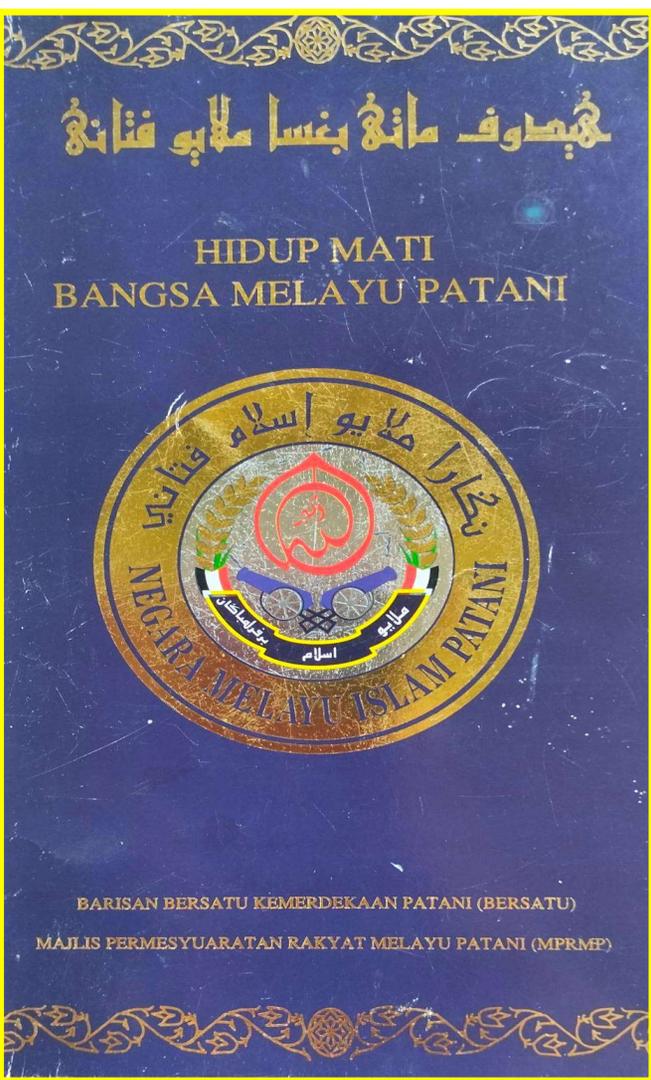

รับตา : การชำระประวัติศาสตร์ในเขตชายฝั่งเมลาเนซีย เกาะนิวกินี
ฉบับ PopCapture พิมพ์ชวศ พุทธ เอื้ออิมภพโธษจากภาควิชาการประวัติศาสตร์ในเขตชายฝั่งเมลาเนซีย
ไนร์นดา เนื่องการฉลองวันมาฆบูชาและชำระประวัติศาสตร์ในสื่อสังคมออนไลน์และการก้าวไปข้างหน้า

101 The 101 World / Issue 7, 2021

Samsung Quad Camera
ถ่ายด้วย Galaxy A21s

แหล่งที่มาของข้อมูล

**ฉีกแผ่นดิน
อิสลามและปัญหา
ความชอบธรรม
ในภาคใต้ ประเทศไทย**

.....
ดินแดน แม็กคาร์โก
เซียน

.....
พัทธยานันท์ วันอรุณวงศ์
แปล
รอมฎอน ปันจอร์
บรรณาธิการแปล

รากเหง้าความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ที่นำไปสู่ชนวนเหตุการณ์นองเลือด 28 เมษายน 2547

ไฟใต้ ใครจุด?

- เชื้อไฟในประวัติศาสตร์
- ทะลุสุหลง ได้ะมีนา
กับขบวนการชาตินิยม
- กำเนิดขบวนการแบ่งแยกดินแดน
- ตำนานการต่อสู้ที่กรือเซะ
- แผนยุทธศาสตร์ดับไฟใต้

๖๗๖

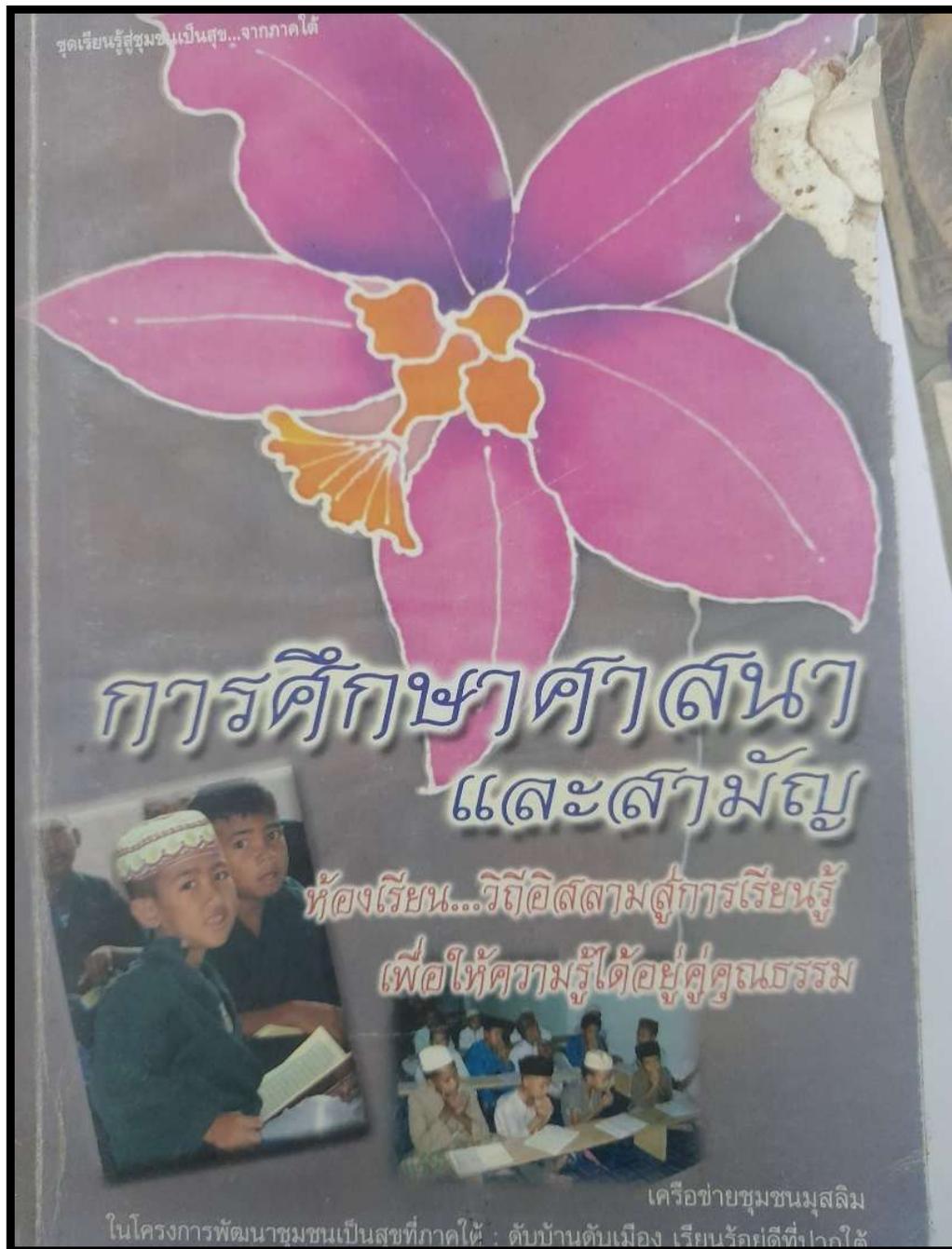
โดย : คอยลิน อันวาร
สุภลักษณ์ กาญจนขุนดี

แหล่งที่มาของข้อมูล

ต้นทุนทางสังคมในพื้นที่ 3 จังหวัด

ชายแดนใต้

1. การจัดการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้

การศึกษาศาสนาและ
สามัญห้องเรียน...วิถี
อิสลามสู่การเรียนรู้ เพื่อให้
ความรู้คู่คุณธรรม

ปี 2329 (1786) ปาตานีพ่ายแพ้

119 ปี

ปี 2448 (1905) 120 ปี

ก่อตั้งขบวนการเห็นต่างจากรัฐชุดแรก
Kesatuan Melayu Muda (KMM.)

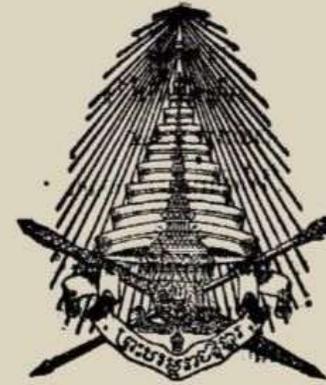
16 ปี

พรบ.ประถมศึกษา ปี พ.ศ.
2464 (1921)

28 ปี

ก่อตั้งตาดีกา ปี 2492(1949)
(75 ปี)

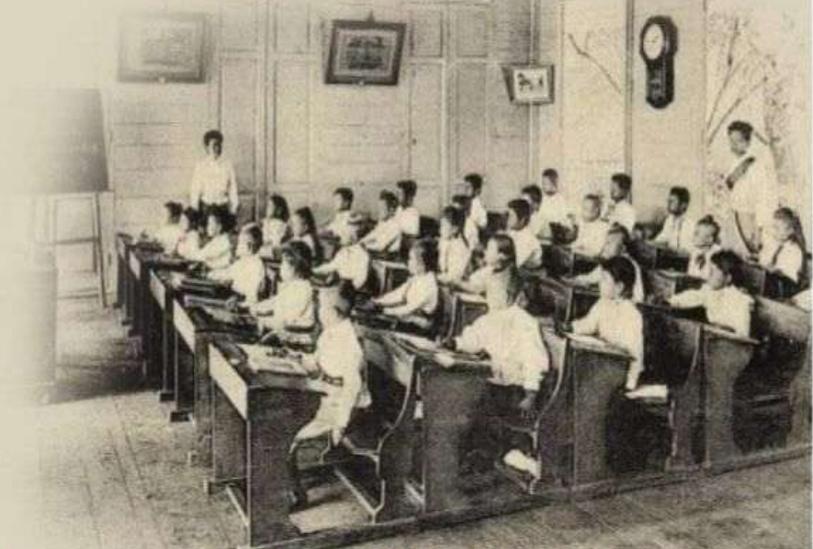
พระราชบัญญัติประถมศึกษา
พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

๑
กัญยาน
๒๔๖๔

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา

“จุดเริ่มต้นการศึกษาภาคบังคับของไทย”

พระราชบัญญัติประถมศึกษาบังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุ ๗ ปีบริบูรณ์ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมในปีหนึ่ง
ไม่น้อยกว่า ๘๐๐ ชั่วโมง จนกว่าจะอายุครบ ๑๔ ปี หรือจนกว่าจะอ่านและเขียนภาษาไทยได้
ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาภาคบังคับของประเทศไทยที่มุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนสามารถอ่านออกเขียนได้
และมีความรู้พื้นฐานด้านอื่นๆ เพื่อประกอบอาชีพในภายภาคหน้า

การจัดการศึกษาเฉพาะ
พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

กำหนด

เจ้าภาพ

โดย
ศาสนา/วัฒนธรรม

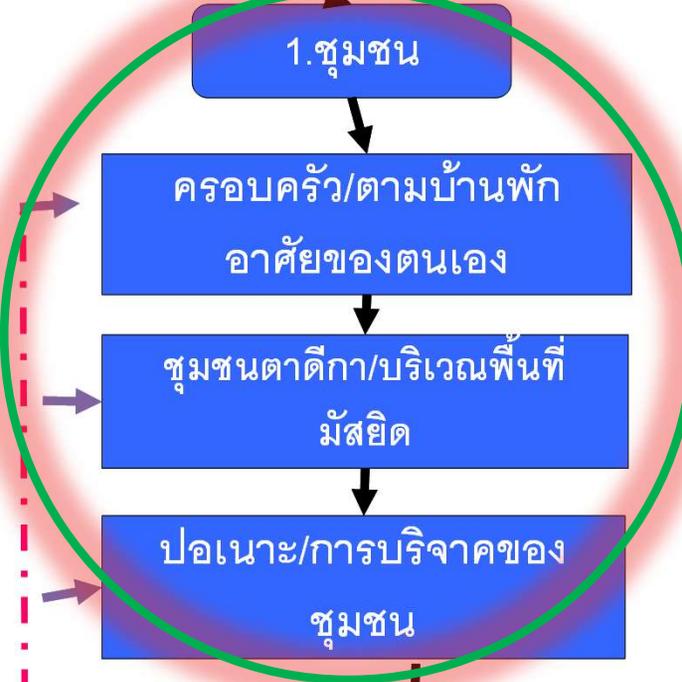
กำหนด

3.กลุ่มองค์กรอื่น ๆ

2.เอกชน/บุคคล

ระดับอนุบาล

ระดับ
ประถมศึกษา

โดยรัฐ

ระดับปฐมวัย/อนุบาล

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

อุดมศึกษา

สายการอาชีพ

ปรับระบบ
การศึกษาให้
สอดคล้องกับ
พื้นที่

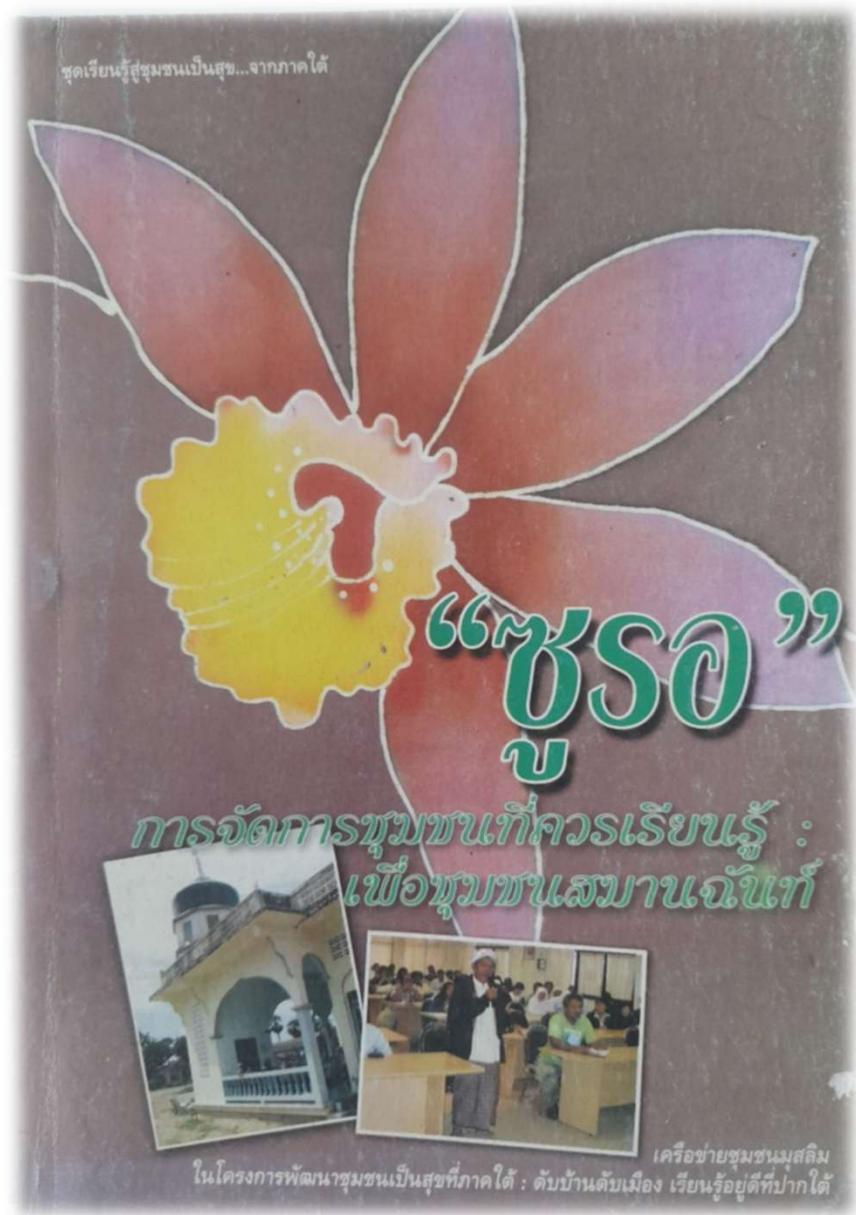
ผู้ปกครองนิยม

ปอเนาะดั้งเดิม/สถาบันปอเนาะ

โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม

กำหนด

2. การจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

“ชูรอ”
การจัดการชุมชนที่
ควรเรียนรู้เพื่อชุมชน
เสมอมาจนถึง

การเมืองการปกครองในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

องค์กรอิสระ

สำนักงาน
คณะกรรมการ
อิสลามประจำจังหวัด

ส่วนท้องถิ่น

นายกอ.บ.จ.
ทน.,ทม.

ส.อบจ.
ทม.,ทต.

นายกอ.บ.ต.

ระดับจังหวัด

ระดับอำเภอ

ระดับตำบล

ผวจ.

นายอำเภอ

ป.ตำบล/กำนัน

- ศอ.ปต
- กอ.รมน.ภาค 4

- ศาล
- อัยการ

ส่วนภูมิภาค

6. ส่วนราชการ/สถานศึกษา
รร.,รพ.สต,สภ.ฉก.,รร.สช.

17 กระทรวง

ระดับหมู่บ้าน

66 หน่วยงาน

7. ผู้นำเผยแพร่ศาสนา

ให้การศึกษา/ดูแลสุขภาพ/สร้างความปลอดภัย

กลุ่มผู้นำที่มีบทบาท

ผู้สืบทอดศาสนา

1. ท้องที่ (ผญบ.)
(คณะกรรมการหมู่บ้าน)

2. มัสยิด/วัด
(คณะกรรมการมัสยิด)

3. ท้องถิ่น
อบต./ทต.

4. กลุ่มองค์กร
ชุมชน/เยาวชน

5. องค์กรเอกชน/
ภาคประชาชน

บำบัดทุกข์บำรุงสุข

ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์

พัฒนาคุณภาพชีวิต

บริการทางสังคม

บริการทางสังคม
ตามแนวคิด

ระบบประชารัฐการมีส่วนร่วม
ระบบชุมชน-การเข้าถึงบริการรัฐ
(พ.ศ.2546)

ประชาชน

ระดับนโยบาย
การรับรู้ของประชาชน
ผลประโยชน์/การพัฒนาคุณภาพชีวิต

สื่อให้ถึง

ปัจจัย

สภาชุมชนกับการแก้ปัญหาชุมชนมุสลิมสู่สันติสุข

โดย: ซากาเรีย บินญุซุฟ
คณะกรรมการเครือข่ายชุมชนมุสลิม

ความจริงเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาทุกยุคทุกสมัย ทั้งรุนแรงและไม่รุนแรงซึ่งมีเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ผู้เขียนเท่าที่จำความได้ จะไม่ได้รับความสงบสุข รมเย็น เท่าใดมากนัก เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ของพี่น้องหลายกรณี

การทุ่มเงินงบประมาณแผ่นดินจำนวนมหาศาล เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา แต่ล่วงเลยมาเป็นระยะ 3 ปีแล้ว ปัญหาก็ยังไม่มีการแก้ออกที่คั่นหรือไม่...อย่างไร...ซึ่งปีนี้เป็นปีที่รุนแรงที่สุด เพราะมีคนที่มีคนตายเป็นเจ้าหน้าที่ของ

مجلس مشاورة رعيت دغن
مساله مرداكن كينتيغن مسلم
سلانن منوجو كدامين
اوليه : زكريا بن يوسف

فراستيو سچارا بسران
٢ برلاكو فد تاهون ٢٥٤٧
هشپ تاهون ٢٥٤٩ دالم ماس
٣٢ بولن منلن كماتين ٤,٠٠٠
جيوا ددالم ٤ ولاية مولاي بولن
مكراكوم هشپ بولن سيغهاكوم
٢٥٤٩ اغكا كماتين ١,٧٣٠
جيوا منكل يغ ساكيت دان ماتي
ترفربان سرامي ٤,٢٤٣ جيوا
بوله دكتاكن بيلاغن يغ رامي
كيت مراس دو كچيتا لتتارن يغ
ماتي ترفربان اداله فواق ٢ كيت
افكه سبيث ٢ يغ سبئر ها ث

سبئر ن سموا تله فون
معلوم بهوا دتفاتن سلانن تهاي
اداله تمفة يغ ممفوثاي مساله
سجق دولو لابي سمادا مساله
سچارا بسران ٢ دان سباليقن
يغمان منجاديكن فراستيو
برلاكو سمفي برفنجاغن برمولا
درفد فنوليس ماسيه دافة
مغيغاتي تيدق تردافة كسلامتن
دان كامانن سبئر ها ث ساللو
برلاكو فراستيو دان كجادين ٢
يغتأ دايعينن دسببكن اوليه ببراف
فركارا يغمان برمولا درفد

ตัวอย่างตำบลสุคีริน อ.สุคีริน จ.นราธิวาส

ท้องที่ 13 หมู่บ้าน

(115) คน

มัสยิด 5 แห่ง, วัด 4 แห่ง

(60) คน

ท้องถิ่น 13 คน

(14) คน

องค์กรชุมชน อสม.103 คน

(103) คน

ส่วนราชการ รร.ประถมศึกษา 4 โรงเรียน
รพ.สต. 1 แห่ง, ฌก.....?.....

(6) คน

นักเผยแพร่ศาสนา (ดะวะห์)

ไม่ทราบจำนวน

ไม่รวมคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชม.

ไม่รวมทีมงานนายกฯ

ไม่รวมองค์กรชุมชนอื่น ๆ

ไม่รวมคณะกรรมการโรงเรียน

ไม่ได้อยู่สารบบถือว่าเป็นผู้นำ

298 คน

ร่วมกันกำหนดมาตรการทางสังคม/สภาตำบลยุคใหม่

ประกาศ จัดตั้งสภาชุรอ

เป้าหมายสำคัญ

1. เพื่อความเป็นเอกภาพในการแก้ปัญหา
ร่วมกัน (ศูนย์รวมผู้นำที่มีบทบาททางสังคม)
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการ
พึ่งตนเอง (Berdikari)
3. ขยับในการช่วยเหลือสังคม สวัสดิการสังคม
ระบบชะกาด บัยตุลมาล (ขจัดความยากจน)
4. ร่วมกันกำหนดประเด็นคุตบะห์ประจำวันศุกร์
เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน
5. การบูรณาการมิติทางโลกและทางธรรม
6. มัสยิดเป็นแหล่งเรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย
7. ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคม เพื่อการ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของสัปบุรุษ

เป็นหน้าที่ กอจ.
ประจำจังหวัด

การบริหารจัดการสังคมมุสลิมที่ควรจะเป็น

สร้างเครื่องมือเพื่อเป็นเอกภาพในการแก้ปัญหาชุมชน

3.ท้องถิ่น
ส.อบต./
สต.

1.ท้องที่

จัดตั้งสภาชุรอ
(ปรึกษาหารือ)
มัสยิด..

แนวปฏิบัติ

คณะกรรมการหมู่บ้าน

4.กลุ่ม
องค์กร
ชุมชน

กลุ่มต่างๆ ใน
ชุมชน

6.ส่วน
ราชการ

7.นักวิชา
การศาสนา

5.องค์กร
พัฒนา
เอกชน

1.รร.
2.รพ.สต.
3.สภต.
4.ฉก.

1.บาบอ,
2.ครู สช.
3.ครูตาดีกา
4.นักตะวะฮู

มูลนิธิ สมาคม

1. จัดการประชุมเพื่อการชี้แจง
2. เขียนระเบียบข้อบังคับสภาให้ชัดเจน
3. สํารวจ สํปบุรุษ อยู่ในข่ายผู้มีสิทธิ 8 ประการ
4. จัดทะเบียนสํปบุรุษของมัสยิด
5. วางแผนกำหนดประเด็นคุตบะห์ประจำวันศุกร์
6. จัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สํปบุรุษ

สร้างเครื่องมือเตาประสิทธิภาพสูง

1. มีเครื่องมือเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในชุมชน เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมชุมชน เช่น สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ
2. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพลังงานชุมชนเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดการใช้ก๊าซหุงต้มและสามารถต่อยอดและขยายผลได้ ที่เป็นแนวทางในการพึ่งตนเองเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. พื้นที่เป้าหมายโครงการยกระดับเป็นกลไกกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อสร้างสันติสุขในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืนสนองนโยบายรัฐบาล
4. เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐกับประชาชน ประชาธิปไตยการมีส่วนร่วม
5. การบูรณาการมิติโลกและทางธรรม

Surah As-shura ayat 38

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾

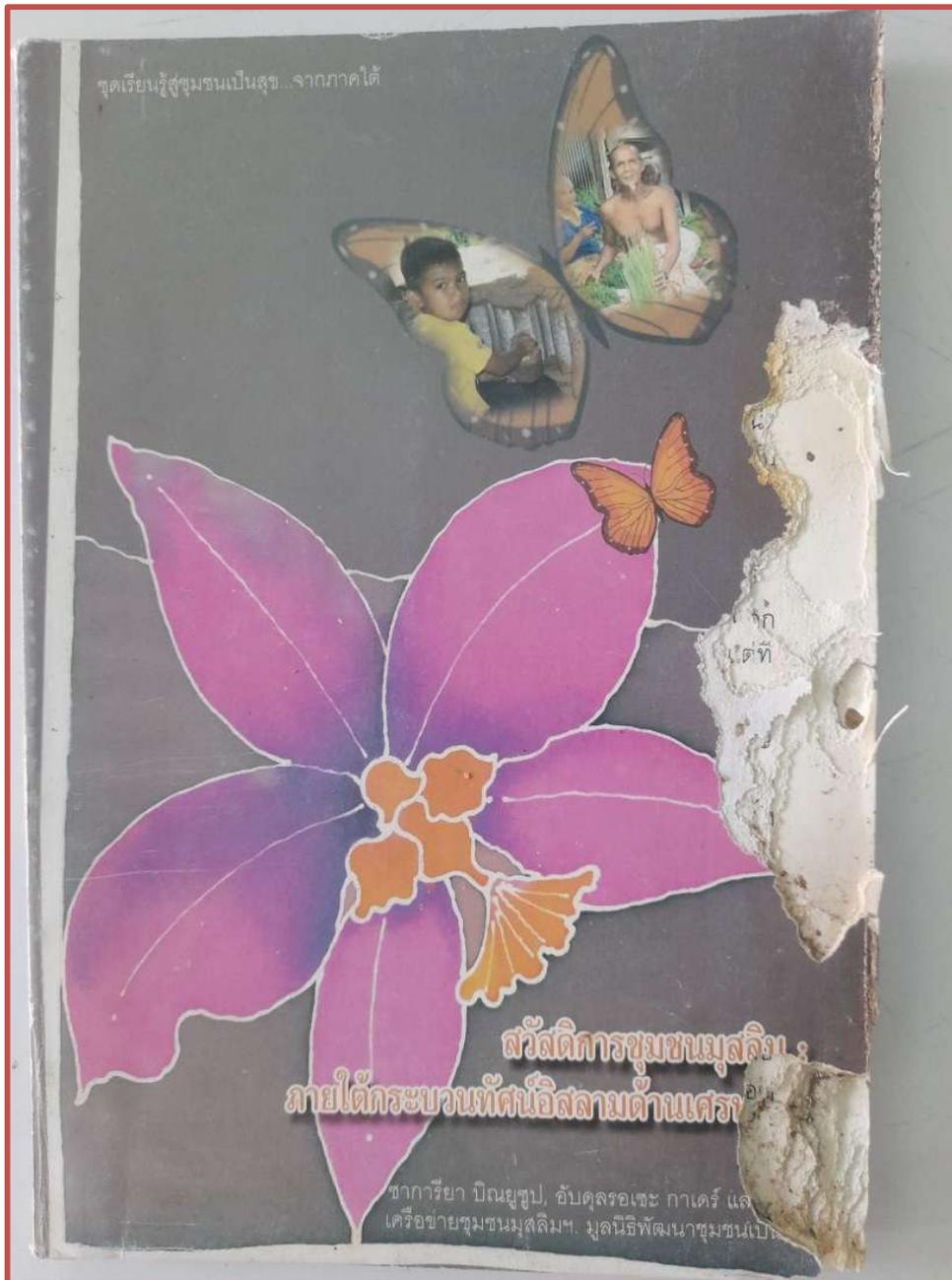
38. และบรรดาผู้ตอบรับต่อพระเจ้าของพวกเขาและดำรงละหมาด และ
กิจการ ของพวกเขามีการปรึกษาระหว่างพวกเขา และเขาบริจาค
สิ่งที่เราได้ให้เครื่องปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา

ชูรอนำสันติ

รูปแบบการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนใน

3. การจัดสวัสดิการสังคมระบบชะกาต

สวัสดิการ
ชุมชนมุสลิม
ภายใต้กระบวนการทัศน์
อิสลามด้านเศรษฐกิจ

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

ศาสนบัญญัติ
คือระบบชะกาท

พรบ.
ส่งเสริมการจัดสวัสดิ
การสังคม ๒๕๕๖

ศาสนบัญญัติผู้มีสิทธิ 8 ประการ
คนอนาถา คนขัดสน เจ้าหน้าที่เก็บชะกาท
ผู้เข้ารับศาสนาอิสลามใหม่ ทาสผู้ที่มีสัญญา
ไถ่ตัว ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ผู้ดำเนินงานใน
หนทางของอัลลอฮฺ คนเดินทาง

พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ประกอบด้วย การบริการทางสังคม
การศึกษา ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย
การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ
นันทนาการ และกระบวนการยุติธรรม

ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกศาสนา
(การสร้างศรัทธา การสร้างและพัฒนาอาชีพ การสร้างความปลอดภัย)

สวัสดิการสังคมมุสลิม

ชะกาต

1. ชะกาตฟิตเราะฮฺ

ปีละ 1 ครั้ง ก่อนการ ละหมาดอีดิลฟิตรี ปีที่
แล้ว คณะกรรมการอิสลามประกาศคนละ 60
บาท นราธิวาส มีมัสยิด 685 แห่ง (ปี 2566)
มัสยิดละ 30,000 บาท = 20,550,000 บาท
(จงบริจาคชะกาต ก่อนออกไปสู่การละหมาด
ในวันอีดิลฟิตรี ตัรมีซี)

2. ชะกาตมาล
(ทรัพย์สิน)

ปีละ 1 ครั้ง ทรัพย์สินประเภท
เงิน ทองคำ ธนบัตร ปศุสัตว์
ธัญญาหาร ชุมทรัพย์(พิกัด)

วิธีคำนวณการออก

ชะกาต

ประเภทเงิน ทองคำ เงินตรา ต้องออกในอัตรา 2.5% ครบรอบ
1 ปี (เฮาล์) สะสมครบเท่ากับทองคำ 85 กรัมหรือ 5.67 บาท
ราคาทองคำปัจจุบัน เช่น ปีนี้ราคาทองคำ 45,000 บาท ก็
เท่ากับมีเงินเก็บสะสมไว้จำนวน 255,150 บาท ต้องออกชะกาต
จำนวน 2.5 % เท่ากับจำนวน 6,378.75 บาท

1. ชะกาดมาล (ทรัพย์สิน)

- เงิน, ทองคำ ,
ธนบัตร
- ปศุสัตว์
- ัญญาหาร
- ชุมทรัพย์

2. ชะกาดพิตเราะฮฺ

ผู้ไปทะเลาะ

บัยตุมาล

ผู้มีสิทธิหรือ
อศนัฟ 8 ประเภท

1. คนยากจน
2. คนที่อตัดขัดสน
3. คนที่มีหัวใจโน้มมาสู่อิสลาม
4. ผู้บริหารการจัดเก็บและจ่าย
ชะกาด
5. ทาสผู้ที่มีสัญญาไถ่ตัว
6. ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
7. ใช้ในหนทางของอัลลอฮฺ
8. คนที่ติดขัดในระหว่าง
เดินทาง

บัยตุลมาล คือ กองทุนสาธารณะ

บุคคลผู้มีสิทธิหรืออัตรารับชะงากาต ๘ ประการ

- 1.คนยากจน
- 2.คนที่อัครคัคัคัคัค
- 3.คนที่มีหัวใจนั้มาสู่อิสลาม
- 4.ผู้บริหารการจัคัคัคและจัคัคกาต
- 5.ทาสผู้ที่มีสัญญาไถ่ตัว
- 6.ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- 7.ใช้ในหนทางของอัลลอฮ์
- 8.คนที่ติดขัดในระหว่างเดินทาง

ผนวกโดยถือว่า
สถานภาพที่ดัดเทียมกับ
ยากจนและขัดสน

1. มีรายได้น้อย
2. เด็กกำพร้า (ไม่ใช่สถานะ)
3. หญิงหม้าย(สามีเสียชีวิต)
4. หญิงถูกหย่าร้าง
5. ผู้สูงอายุ
6. ผู้ป่วยพิการ ทุพพลภาพ ต้องมีผู้ดูแล
7. นักศึกษา
8. ผู้ตกงาน
9. ครอบครัวของผู้สาบสูญ
10. ครอบครัวของผู้จำคุก
11. ผู้มีความจำเป็นในกรณีพิเศษ
12. ครอบครัวยากจน ยอมทนสภาพแต่ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูล
13. ผู้ประสบภัยพิบัติ

โครงการ:ด้านพลังงาน
ทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
บางส่วน

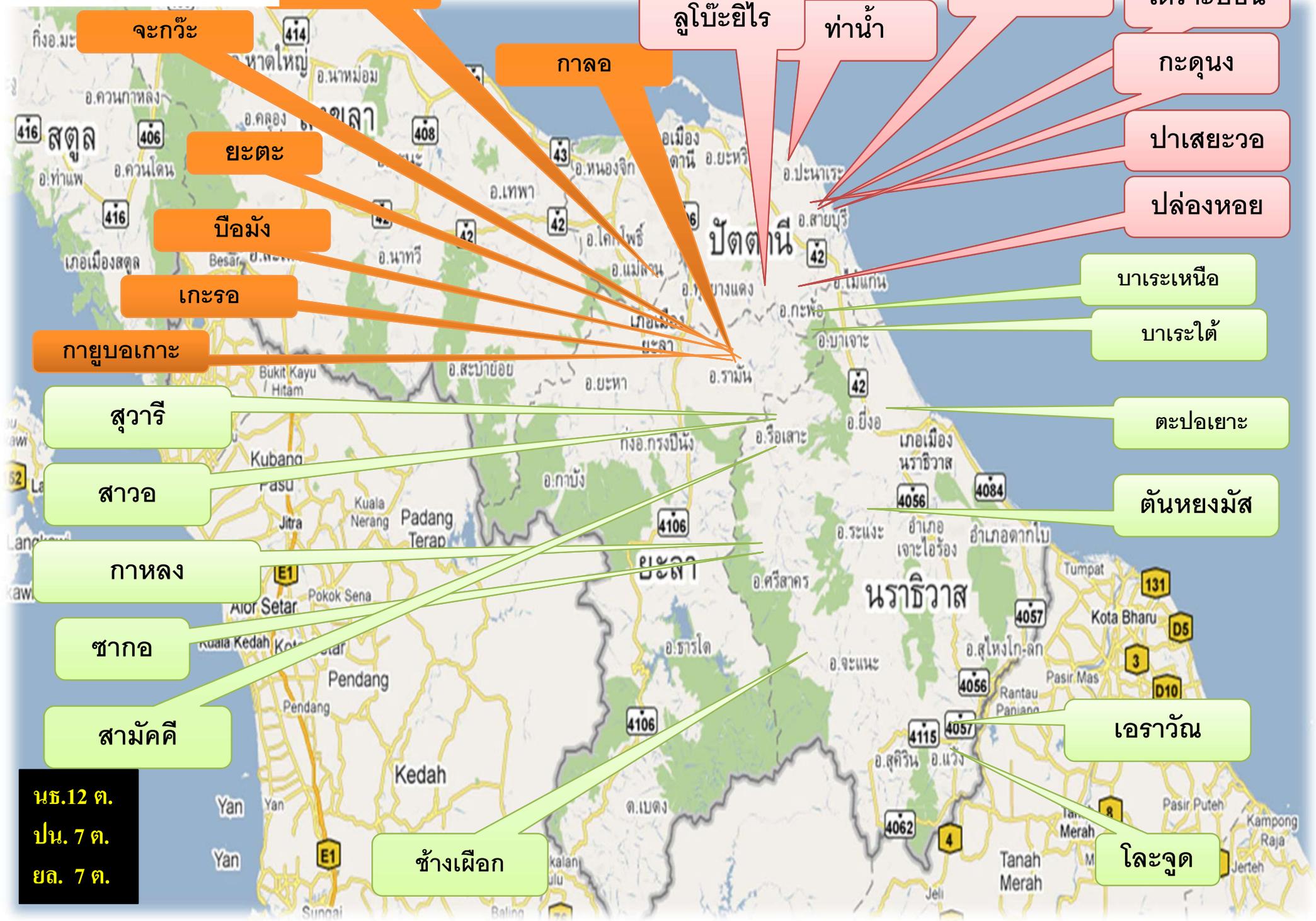
เตาชีวมวลประสิทธิภาพสูง(ตามเกณฑ์ 2 กระทะ)

รื้อเสาะ

ความสวยงาม ความสะอาด กับการใช้เชื้อเพลิงไม้ฟืน
(เตาชีวมวลประสิทธิภาพสูง)

พื้นที่ปฏิบัติการ:ปี 59

นธ.12 ต.
ปน. 7 ต.
ยล. 7 ต.

ศรีสาคร

สี่สั้น ความหลากหลาย แสดงถึงรสนิยมของพื้นที่

บาเจาะ

ความพึงพอใจบรรดาแม่ครัวในพื้นที่ เพราะไม่มีควันพิษ ใช้ไม้พินน้อย

๒ ได้ถอดบทเรียนเขียนหนังสือ
ประเด็นสำคัญๆ

พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงขององค์กรปลดปล่อยสหปัตตานีในความขัดแย้ง
ในพื้นที่ชายแดนใต้/ปาตานี
Development and Change of Patani United Liberation Organization -
PULO amidst the Conflict in Thailand's Southern
Border Provinces/Patani

ซากาเรีย บินยูซุฟ
Sakariya Binyusuf

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for
the Degree of Master of Arts in Conflict and Peace Studies
Prince of Songkla University
2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประเด็น งานวิชาการ วิทยานิพนธ์

คู่มือการถ่ายทอดความรู้
ด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

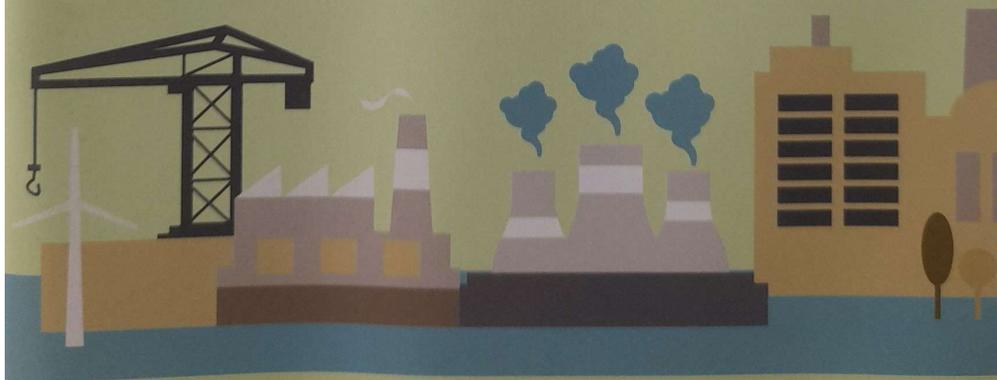

โครงการถ่ายทอดความรู้ด้านพลังงานทดแทน
และอนุรักษ์พลังงานเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

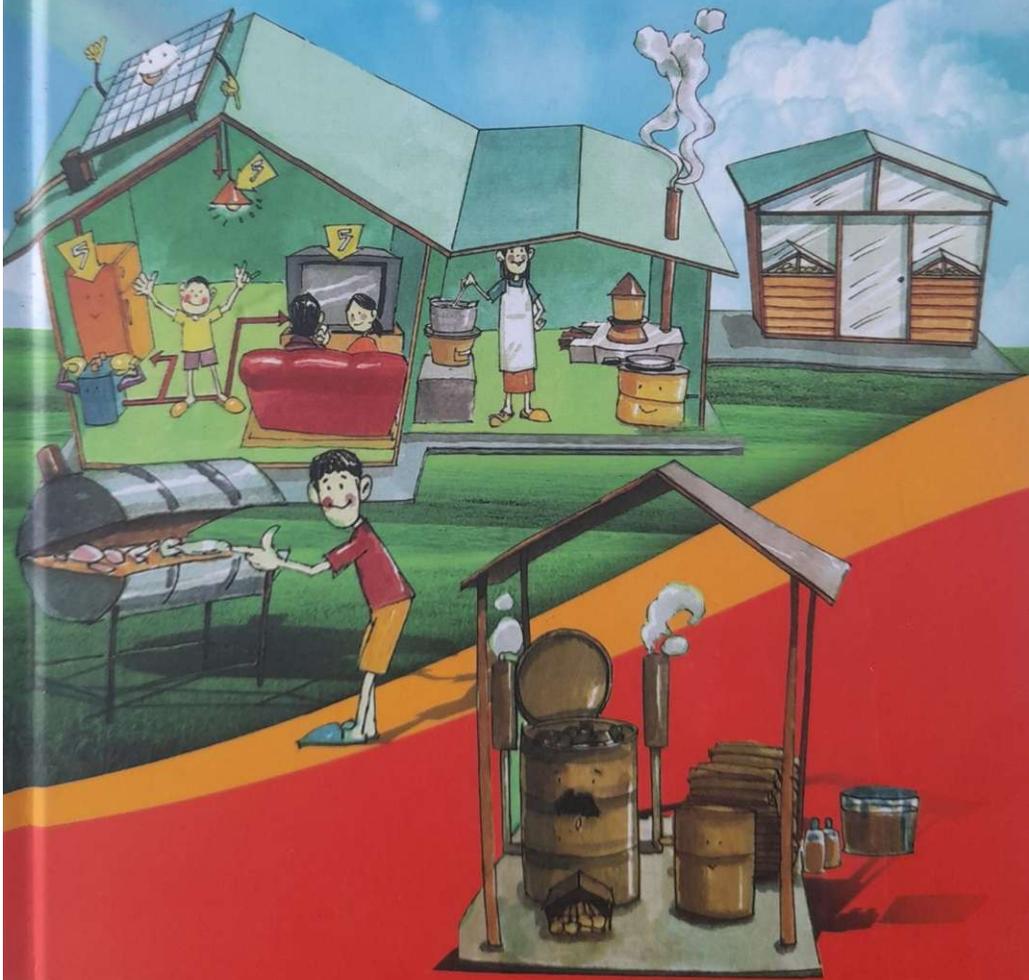
 กระทรวงพลังงาน
MINISTRY OF ENERGY

พลังงาน ก๊าซชีวภาพ

กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
และอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงาน

คู่มือการสร้างอุปกรณ์ เทคโนโลยีพลังงานทดแทน

เตาสองกระทะ

โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีเตาสองกระทะ
เพื่อสร้างความสามัคคีในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

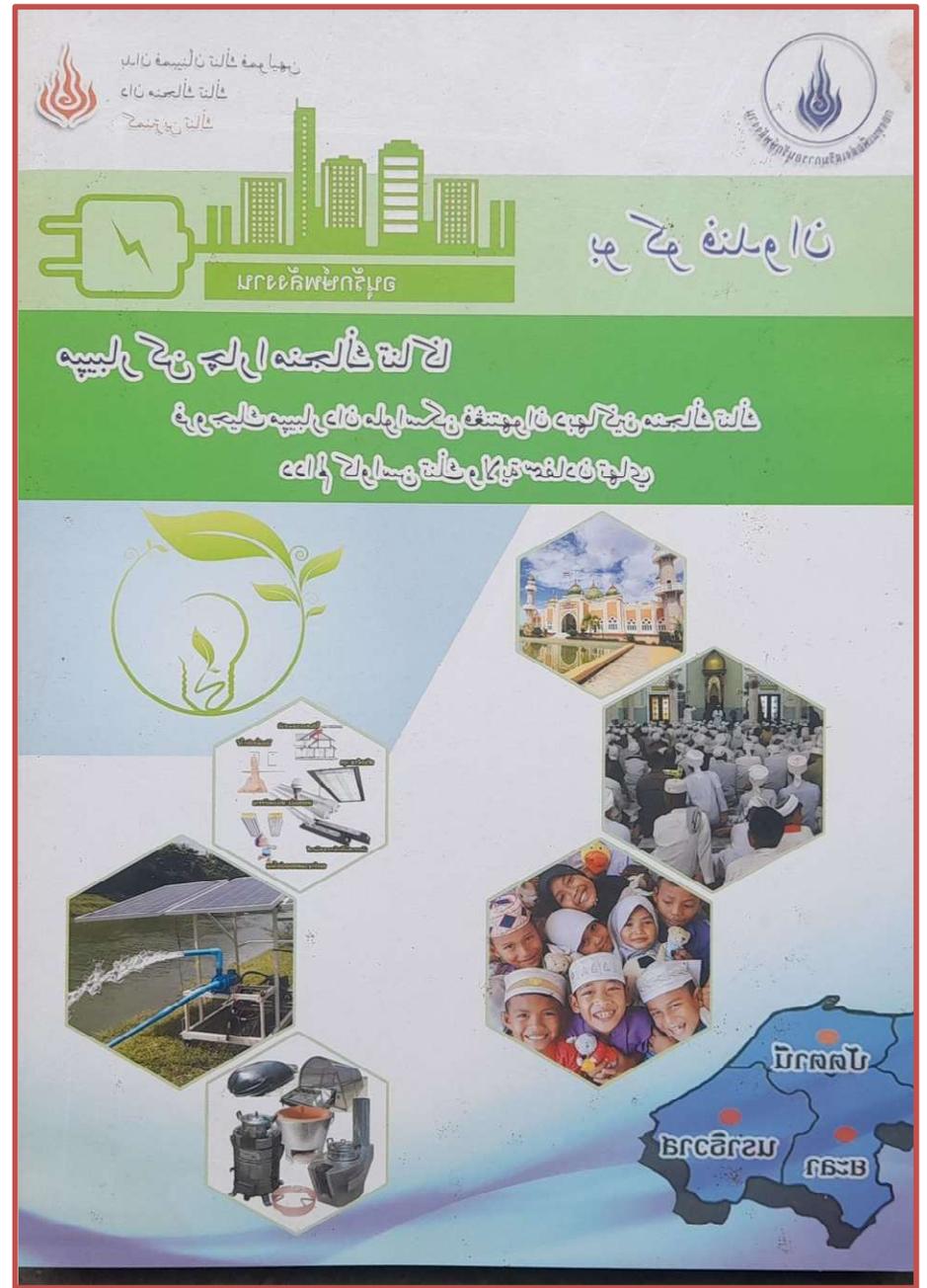

กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
และอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงาน

จัดทำคู่มือเทคโนโลยีพลังงานที่เหมาะสมกับชุมชน เล่ม 1 และ 2

จัดทำคู่มือพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภาษาไทยและภาษามลายู เล่ม 3 และ 4

ชุดเทศนาธรรมวันศุกร์

อิสลามกับพลังงานทดแทน และ อนุรักษ์พลังงาน

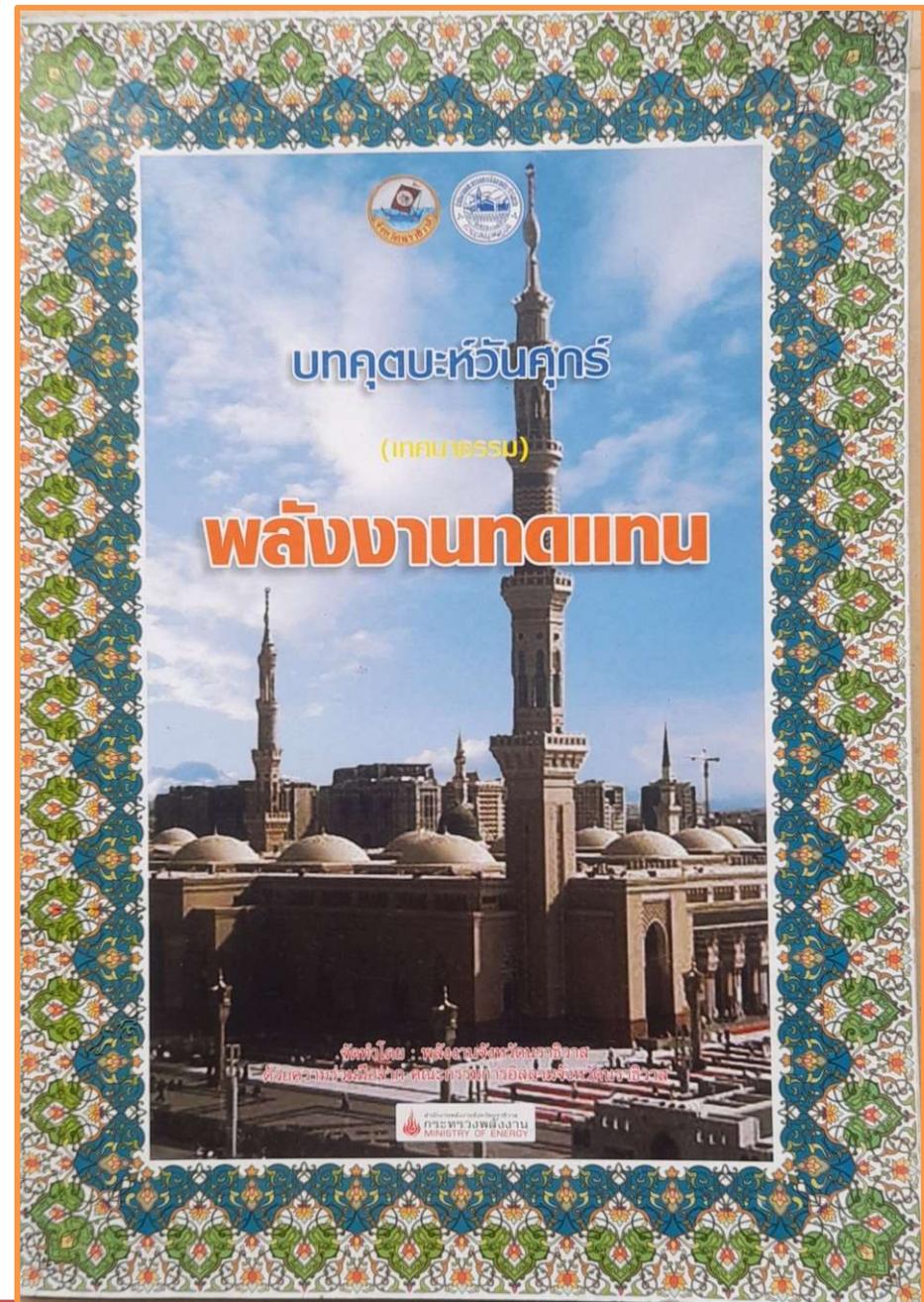
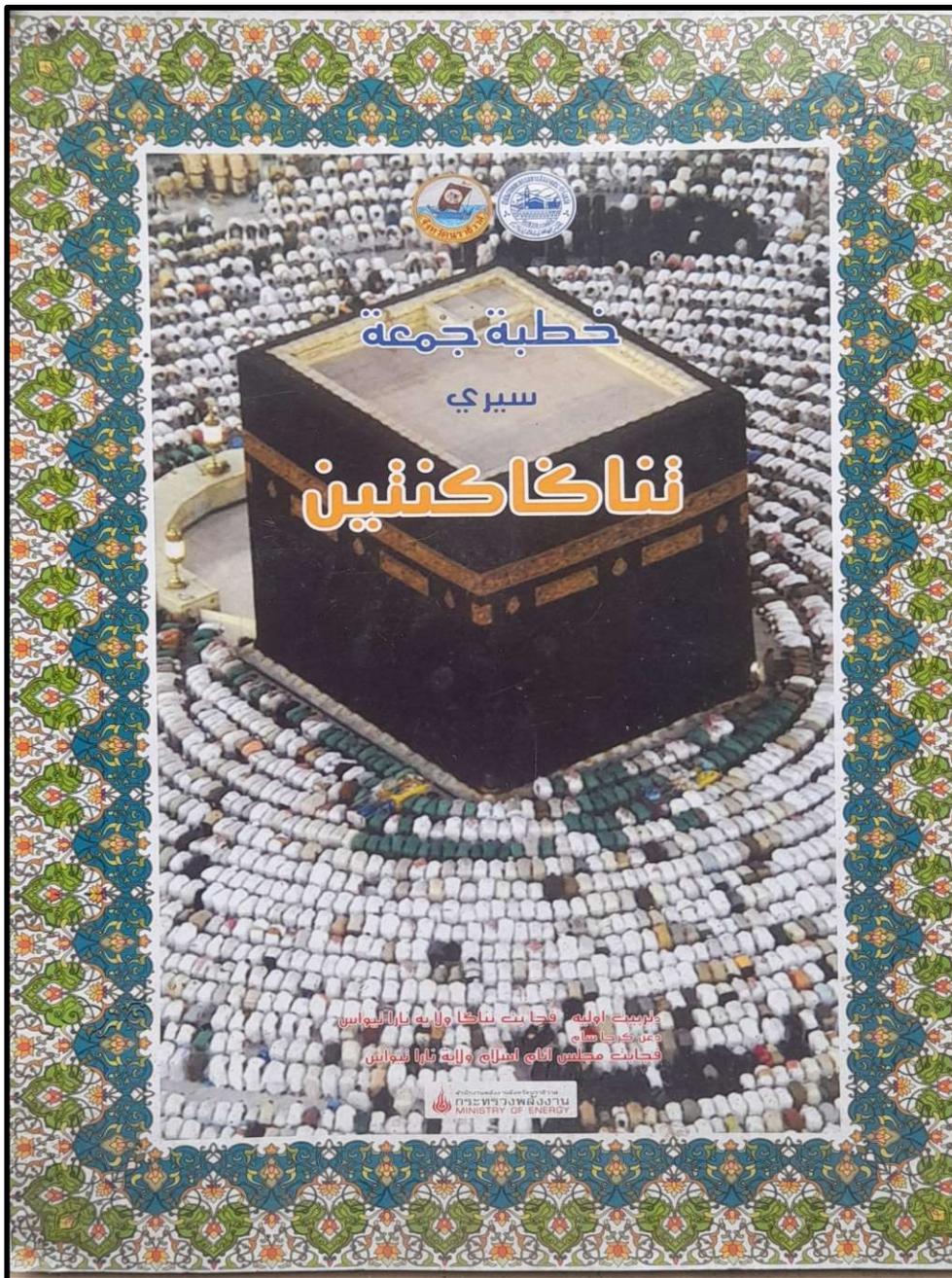
จัดพิมพ์โดย สำนักถ่ายทอดเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน

قبله يوم

وكله يوم يحيى لآله يومه

هيا ان كنه لآله يومه
آله يومه يحيى لآله يومه قبله

จัดทำหนังสือเทศนาธรรมวันศุกร์ฉบับภาษาไทยและภาษามลายู เล่มที่ 2

ร่วมกับพลังงานจังหวัดนครราชสีมาและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนครราชสีมาจัดทำหนังสือ
บรรยายธรรมประจำวันศุกร์ ฉบับภาษาไทย และภาษามลายู (เล่มแรก)

“पुरอ” ของเรา

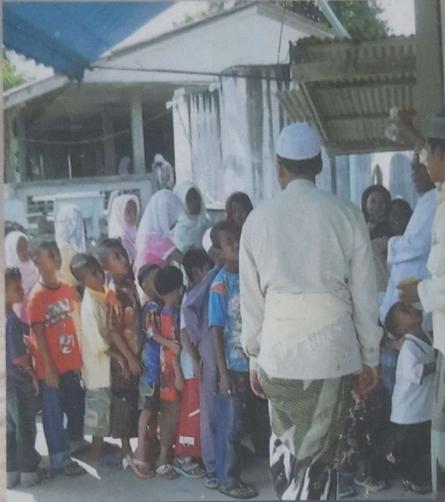
เส้นทางสันติสุขด้วยกระบวนการองค์กร

เรื่องโดย เครือข่ายจังหวัดชายแดนใต้
ในโครงการพัฒนาเครือข่ายตำบลสุขภาวะในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

เรียบเรียงโดย ชากาเรีย บิลยูซุฟ

เขียนคู่มือ
การทำงานในชุมชน
ตามบริบทของพื้นที่
แนวทางปรึกษาหารือ

กระบวนการทัศน์อิสลามเพื่อการพัฒนา

กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
และอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงาน

คู่มือฝึกอบรม

การผลิตก๊าซชีวภาพจากวัตถุดิบต่างๆ

ขอบคุณครับ